

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АҚТА NUUZ

**MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI**

**JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN**

**2023
1/6/1**

**Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi**

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Amonov M. Zarafshon vohasi tasavvuf tarixiga oid “Irshodnoma”lar tahlili	4
Gaziev Z. XVII-XVIII asrlar Movarounnahrda siyosiy va iqtisodiy ahvol	8
Mamatliyiye A. Farg’ona vodiysi an’anaviy turar joylarining o’rganilishi	12
Mahkamov Q. Tarix fani va tarixiy xotira.....	15
Ochilov O. Ma’naviy tarbiya tushunchasi, uning mohiyati va mazmuni	18
Tuxtabekov K. XV-XVI asr birinchi yarmida Movarounnahrda ijtimoiy-siyosiy va madaniy hayot o’zida aks ettirgan ayrim manbalar tahlili.....	21

Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik

Абдувалиева М. Внедрение опыта зарубежных стран в сфере социальной поддержки семей воспитывающих детей с инвалидностью в Узбекистане.....	24
Abdullaev N. The role of the teacher in organizing communicative language teaching activities	29
Abdullayev X. Markaziy Osiyodagi muammoli masalalardan biri sanalgan anklav/esklav va chegara hamda chegaraoldi munosabatlarini mo’tadillashtirishda xalqaro maqomga ega bo’lgan davlatlararo tashkilotlarning roli haqida tahliliy yondashuv (TDT misolida)	32
Abdiraxmanov A. Matematik masalalar yechish va teoremlarni isbotlashda analitik metodni o’rni	35
Алтишева Ё. Сопоставительный анализ частотности использования исламизмов в «Бабурам»	38
Баймуратова И. Использование педагогических методов при создании мультимедийных пособий и новых платформ по дисциплине «Медицинская информатика».....	42
Baratova K. Chet tilini o’qitishning interfaol usullari	46
Бахридиноva Г. Развитие информационных технологий, в процессе интеграции отечественного образования	49
Valixanov I. Talabalarda harbiy-kasbiy motivatsiyani rivojlantirishning amaliy-pragmatik mexanizmlari	52
G’aniyev S. Kredit modul tizimida mustaqil ta’limni tashkil etish metodikasi.....	56
G’oyimov U. “Bo’lajak boshlang’ich ta’lim o’qituvchilariga sifatli dars o’tish bo’yicha tavsiyalar”	59
Ismoilov Sh. Nogironlik tushunchasining modellari	62
Ismanova A. Yaxshi farzand tarbiyalamoq ham jasoratdir	65
Ishanchayeva Sh., Abdullayev E. Yangi O’zbekistonda ayollarga qaratilgan davlat siyosatining ijtimoiy-falsafiy xususiyatlari.....	68
Yo’ldashev A. Xorijiy mamlakatlarda masofaviy ta’lim nazariyasi va amaliyotini tahlil qilinishi.....	71
Kasimova X. Nogironligi bo’lgan talabalarning sub’ektiv farovonligini diagnostika qilish metodikasining psixologik tavsifi	74
Kuziyev O. Xorijiy mamlakatlar psixologiyasida liderlik muammosining ilmiy-nazariy tahlili.....	78
Kurbanova B. Kreativ yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlash pedagogik muammo sifatida	81
Qalandarov F. Oliy ta’limda talabalarning kimyo ta’limi tarkibi transparant shakli ishlash mexanizmlarining nazariy tahlili	84
Qarshiyeva D. Ona tili va adabiyot o’qituvchilarining Kvest texnologiyasi asosida darslarni tashkil etish kompetentligini rivojlantirish.....	87
Kodirov J. Maktabga o’tish yoshidagi bolalarda algoritmik ko’nikmalarni shakllantirish metodikasi.....	90
Qurbonov J. Boshqaruv faoliyatida qaror qabul qilishni rivojlantirish imkoniyatlari	93
Mavlonov A. Bipolyar tranzistorda yasalgan UB kuchaytirgich sxemasini tadqiq etishda raqamli texnologiyalarni qo’llash metodikasi.....	96
Mansurov M. XX asrning 70-90-yillarida O’zbekistonda turizmning rivojlanishining o’ziga xos xususiyatlari.....	99
Maxmudov K. Yoshlarda siyosiy liderlikni shakllantirishda yetakchilikning turlari va shakllarining o’ziga xos jihatlari.....	103
Mahmudova N. Boshlang’ich sinf o’quvchilarining mantiqiy tafakkurini o’stirishda o’qish savodxonligining ahamiyati	106
Masharipov K. O’quvchilarni kasbga yo’naltirishda maktab tizimidagi uzluksizlikning mazmuni.....	109
Mustafayeva D. Keksayish davrining ilmiy-nazariy va metodologik muammolari.....	112
Muxtarova L. O’quvchilarda ekologik xavfsizlik madaniyatini fanlararo takomillashtirishning o’ziga xos xususiyatlari	115
Назркулова Ф. Социально – психологические особенности профессиональной деятельности учителя в развитии мотивационно – ценностного компонента	118
Нафасов Д. Педагогические возможности студенческого туризма в системе образования	122
Nafasov M., Axtamova L., Sadullayeva F. Ta’limga oid mobil ilovalarni yaratish metodologiyasi	126
Niyozova G. Yosh avlodni intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalar o’rni va ahamiyati.....	130
Normurodova S. O’yinlar yaratish asosida o’quvchilarga dasturlash ko’nikmalarini shakllantirish.....	133
Nosirov O’. Kutubxona-axborot muassasalarini innovatsion boshqarish.....	137
Nurmaxmatov L. Oliy ta’lim muassasalarida masofaviy ta’limni tashkil etish omillari.....	140
Omonova M. Developing foreign language competence of non-philology learners.....	143
Otaqulov Sh. Gender tenglik masalasi davlat ijtimoiy siyosatining asosiy yo’nalishi sifatida	146
Rajabova N. Sayyid Mohiro’yi Jahon majmuasi tarixi va uning yoshlarni ma’naviy barkamol etib tarbiyalashdagi ahamiyati	150
Rayimova D. Boshlang’ich sinf o’quvchilarni gimnastika vositalari orqali jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish.....	152
Ramatov J., Umarova R. Insonning ijtimoiy faoliyati – vatan oldidagi mas’uliyati masalalari	155
Рахимова М. Педагогические условия обучения второму иностранному языку в условиях дидактического билингвизма	158
Rizayeva S. Oliy ta’lim muassasasida ta’lim mazmunini individuallashtirish yo’nalishlari	161

Сағдиева Ю. Эффективность психологического тренинга развития социально-психологической компетентности будущих педагогов-психологов.....	164
Salimova N., Bazarov S. Ona tili va o'qish savodxonligi darslariga qo'yiladigan talablar va orfografik mashqlar tizimi	168
Sattarkulov K. Akademik litseylarda "Kvant fizika" bo'limini o'qitishda o'quvchilarning ilmiy dunyoqarashini shakllantirishda didaktik tamoyillaridan foydalanish.....	171
Safarov A. Yoshlar ma'naviyati va mafkuraviy immunitetini mustahkamlashda ijtimoiy fanlar tarbiyaviy ta'sirchanligini oshirish.....	174
Teshaboyev A. O'zbekistonda mahalla institutini shakllanishi va rivojlanishining ijtimoiy-falsafiy asoslari.....	178
Toshmatov O. Talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishda mobil ilovalardan foydalanish	181
Toshpulatova D. Biologik ta'limda o'quvchilar kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishning nazariy asoslari	184
Turdiyev D. Xalqaro tadqiqot me'zonlari asosida fanlardan o'quv materiallari ishlab chiqishning pedagogik tamoyillari	187
To'xtayev B. O'zbekistonda "Elektron parlament" tizimi asosiy rivojlanishi bosqichlari.....	190
Umarov F. Yo'l harakati qoidalarini tushuntirishda fanlar integratsiyasining o'rni	193
Umarova M., Kadirova M. Sharq mutafakkirlarining oilaga oid tasavvurlarni shakllantirish to'g'risidagi qarashlari	196
Farkhodova G. Modern applications for teaching foreign languages	199
Хасанова П., Ахмеджанова О. Методика преподавания русского языка как иностранного	202
Xudoyberdiyev E. Maktab ta'limi sifatini oshirishda strategik rejalashtirishning ahamiyati	205
Haydaraliyev Sh. O'zbekistonning Markaziy Osiyoda mintaqaviy xavfsizlik va hamkorlikda ta'minlashdagi ahamiyati	209
Shabbazova D. Boshlang'ich sinf savodxonlik darslariga shaxsiy qadriyatli yondashuv modeli.....	212
Shamshetova A. Orolbo'yi mintaqasida ekologik muammolarini psixologik o'rganish	215
Sharipov E. Talabalarni differensial tenglamalar fanidan mustaqil ishlarni tashkil etish usuli	219
Shodiyev H. Talabalarning geografiya fanlaridan mustaqil topshiriqlarini baholash usullari.....	223
Shodmanov T. Texnika yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida talabalarning axborot texnologik kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	226
Yusupova N. Oliy ta'lim talabalarini fanlararo aloqadorlik asosida kasbiy faoliyatga tayyorlash mazmuni	229
Yaxiyaxonova M. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy fan boblari tarkibidagi "Atrofimizdagi olam" mavzularini o'rganishda "Ijodiy fikrlash" ko'nikmalarini shakllantirish	232
Filologiya	
Abdurashidova N. Chet tilini o'rganish jarayonida talabalarning madaniy bilim va ko'nikmalarining rivojlanishi	235
Adilbekova A. Exploring the impact of games in vocabulary teaching: a comprehensive literature review	238
Alimova G., Suvanova H. Tilning ijtimoiy tabaqalanishi – sotsiolingvistik xususiyatlari	242
Alimova Z. Diskurs tahlili, uning bosqichlari hamda bu boradagi dunyo olimlarining nazariy uslubiy yondoshuvlari	245
Artikova D. Ingliz va o'zbek tillarida er-xotin munosabatlarini aks ettiruvchi maqollarning chog'ishtirma tadqiqi	249
Asqarova J. Sehrli ertak personajlari	251
Astronova M. O'zbek va ingliz diskursida paremiyalardan foydalanishning kognitiv-pragmatik mohiyati	254
Atamuratova N. Translation of english terms related to aethetic cosmetology into uzbek.....	257
Ashirova B. Xorijiy til fanlarni o'qitish metodikasi hamda uni rivojlantirishning samarali usullari	260
Baxadirov J. Ingliz tilidagi tashqi ijtimoiy reklamaning funksional xususiyatlari	263
Jabbarov U. Study of emotional and expressive concept in comparative phraseological units	267
Zakirova O. O'zbekistonda gender tengligi to'g'risidagi qonun – demokratiya asosi sifatida	270
Zaripova Z. Nemis tilini komikslar yordamida o'rgatish.....	273
Zoirova A., Eshmirzayeva S. Fransuz tilida diffektiv fe'llarning leksik-semantik maydoni	276
Isaqova Z. Baho – falsafiy, mantiqiy va lisoniy kategoriya	280
Qosimov K. Fransuz tilini o'rganishda grammatik bilimlarni mustahkamlashning ustuvor yo'nalishlari.....	284
Muyassarov E. Fransuz tilida ekspressiv – emotsional fe'llar ierarxiya xususiyatlari	287
Rajabova R. O'zbek bolalar adabiyotida tez aytishlar stilizatsiyasiga xos xususiyatlar	291
Rahmonova S. Tarjimaga funktsional yondashuv: diskursiv markerlarni funktsionalizm pozitsiyasidan tarjima qilish	294
Ro'ziyev I. Til hodisalari tadqiqiga maydon nuqtayi nazaridan yondashuvlar to'g'risida.....	297
Saidqodirova D. Terminologik tizimda kompyuter va internet terminlari: tahlil va munosabat.....	300
Saydaliyeva B. Og'zaki nutqda tushunchalarning tipologik xususiyatlari	303
Sultanova Z. O'zbek tilidagi nutqiy etiketning ijtimoiy xoslanishlari	306
Toshpo'latova N. O'zbek tilining frazeologik lug'atidagi emotsional-ekspressiv munosabat ifoda etuvchi frazemalar tahlili	309
Tuxtaxodjayeva N. Kommunikatsiyaning badiiy matndagi noverbal komponentlari.....	312
Umirzakov U. O'zbek va fransuz maqollarida kontrast haqida bazi mulohazalar.....	315
Filimonova L. To the question of the inter-language phenomenon "False friends of translator" and translation means of pseudointernationalisms	318
Xamdamova O. Hadis matnlarida mazmunning ifodalanishida dialogizm va monologizmlarning o'rni	321
Xamidova D. Iqtisodiy terminlarni diaxron tadqiq etish va maxsus lug'atlarni shakllantirish	324
Xamidova M. Noverbal vositalarning madaniyatlararo muloqotdagi mavqeyi.....	328
Xamrayeva N. Maqollar va ularning umumiy xususiyatlari	332
Xodjakulova F. Tilshunoslikda dinshunoslikka oid terminologiyaning o'ziga xos xususiyatlari	335
Shadiyeva Sh. Tilshunoslik va ijtimoiy nuqtai nazardan madaniyatlararo muloqotning turli qirralari	338
Shukurova N. The stylistic and rhetorical functions of phraseological units in different genres of text.....	340
Egamova Ch. G'arb tilshunosligida sifatlarni guruhlariga ajratish muammosi (ingliz tili misolida)	343
Eshpulatova O'. Exploring the evolution of language: the role of linguistic borrowing and language contact in the development of modern english	346

Ziyodajon ZARIPOVA,
Chirchiq davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi,
E-mail: z.zaripova@cspi.uz

F.f.f.d., dotsent Z.Sanakulov taqrizi asosida

TEACHING THE GERMAN LANGUAGE WITH THE HELP OF COMICS

Annotation

This article contains analyzes and opinions about the importance of learning foreign languages and teaching the German language with the help of comics. In addition, the article contains information about the types of comics, the most famous comics, the experience of scientists who analyzed comics, and the history of the emergence of German comics.

Key words: Comics, verbal component, comic characters, films, memorization options.

ОБУЧЕНИЕ НЕМЕЦКОМУ ЯЗЫКУ С ПОМОЩЬЮ КОМИКСОВ

Аннотация

В этой статье собраны анализы и мнения о важности изучения иностранных языков и преподавания немецкого языка с помощью комиксов. Кроме того, в статье содержится информация о видах комиксов, наиболее известных комиксах, опыте ученых, анализировавших комиксы, и истории возникновения немецких комиксов.

Ключевые слова: Комиксы, словесный компонент, комические персонажи, фильмы, варианты запоминания.

NEMIS TILINI KOMIKSLAR YORDAMIDA O'RGATISH

Annotatsiya

Ushu maqolada chet tillarni o'rganishning muhimligi hamda nemis tilini komikslar yordamida o'rgatish haqida tahlillar va fikrlar keltirilgan. Bundan tashqari maqolada komikslarning turlari, eng mashhur komikslar, komikslarni tahlil qilgan olimlar tajribasi, nemis komikslarning paydo bo'lish tarixi haqida ma'lumotlar o'rin olgan.

Kalit so'zlar: Komikslar, og'zaki komponent, komik qahramonlar, filmlar, xotira imkoniyatlari.

Kirish. Dunyo ilm-fani rivojida til o'rganish masalalari hech qachon o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Chet tillarni o'rganish turli sohalar rivojiga hissa qo'shishi bilan birga bu jarayonning o'zida ham muayyan yangiliklarga ehtiyoj paydo bo'ladi. Jahon bo'ylab chet tillarni o'rgatish va o'rganishda xotira imkoniyatlaridan samarali foydalanish, o'zlashtirilishi lozim bo'lgan katta hajmdagi ma'lumotlarni kam vaqt va oz kuch sarflab o'rganish, til o'rganuvchilarda kompetentsiyani rivojlantirishga alohida e'tibor qaratib kelinmoqda.

Shu ma'noda oliy ta'lim muassasalari nemis tili yo'nalishi talabalariga til o'rgatish jarayonida muayyan samaradorlikka erishishda komikslardan foydalanish texnologiyasini takomillashtirish muammosini tadqiq etish muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon tillarni o'qitish metodologiyasida til o'rganuvchilarning ma'lumotlarni o'zlashtirish usullariga asoslangan holda o'quv materiallarini ishlab chiqish, uning o'rgatish va o'rganish jarayonidagi ahamiyati, til o'rganuvchilarda kreativ fikrlashni shakllantirishga oid ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Olib borilgan ilmiy tadqiqot natijalari mental o'rganish usullari chet til ta'limining intensivlashishiga, jarayon dinamikasining oshirishiga, til o'rganuvchilarda o'quv motivatsiyasining rivojlanishiga, til o'rganishga bo'lgan ishtiyoqni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Chet tillarni o'rganish va o'rgatish bugungi globallashuv zamonida katta ahamiyat kasb etib bormoqda. Bo'lajak kadrlarga nafaqat bir chet tilini, balki bir nechtasini bilish talabi qo'yilmoqda. Ko'pgina hujjatlarda nazarda tutilgan vazifalarni amalga oshirish nemis tilini o'rgatish va o'rganish jarayoniga yangicha yondashuv va usullarni tatbiq etishni taqozo etadi. Xususan, nemis tili darslarida o'rganish samaradorligini oshirish va til o'rganuvchilarga motivatsiya

berishga xizmat qiluvchi xotira texnikalaridan foydalanish texnologiyalarini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.

Yangi adabiy janr va hatto yangi san'at turining boshlanishi bo'lgan komikslar butun dunyo bo'ylab o'quvchilarni tezda o'ziga jalb qilmoqda va ma'lum bir mamlakat aholisiga madaniy ta'sir ko'rsatmoqda. "Odatda sarguzasht yoki kulgili xarakterdagi izchil hikoyani tashkil etuvchi qisqacha qo'shilgan matnlar bilan chizmalar turkumi"[1] deb tushnilgan holda ular ko'plab xorijiy va mahalliy olimlarni qiziqtiradi. R. Bart, T. Grenstin, S. Makklud, E.E. Anisimova, Y.A. Eykali, E. V. Kozlov[2], L. A. Nefedova[3] va L. G. Stolyarova[4] komiksning verbal va noverbal komponentlari o'rtasidagi munosabatni qayd etadi. Og'zaki komponent - personajlarning nutq bayonotlari, muallifning hikoyasi va sharhlari, turli imzo va yozuvlar ko'rinishidagi matn; og'zaki bo'lmagan - grafika (rasm paneli, chiziqli ramkalar, yoyilgan).

Asosiy qism. Nemis komikslari o'zining mavjud bo'lish tarixi davomida bir qancha o'zgarishlarga uchradi. 20-asrda ular gazetalarda alohida sahifada chop etildi, bu o'quvchilarning tegishli gazeta va jurnal mahsulotlariga qiziqishini oshirishga va ularning sotilishini oshirishga yordam berdi. Keyinchalik nemis komikslari alohida turkumlar ko'rinishida paydo bo'la boshladi va hikoyalarni rasmlarda ifodalaydi. Shunday qilib, E. O. Plauen Vater und Sohnning 1938-yildan beri nashr etilgan rasmlardagi hikoyasida deyarli hech qanday og'zaki komponent mavjud emas. Sujet faqat ketma-ket kadrlar asosida qurilgan bo'lib, unda vaqti-vaqti bilan imzolar va yozuvlar paydo bo'ladi. Ilk nemis komikslari, shuningdek, rasmlar va unga qo'shilgan matnlar orqali hayotning ma'lum bir davrida odamlar bilan sodir bo'lgan haqiqat yoki ishonarli hikoyalar uzatilishi bilan ajralib turadi. Komikslarning aksariyati yosh kitobxonlarga

qaratilgan edi. Taxminan 1950-yillarning o'rtalarida. Nemis komikslari o'rni asosan Amerika, Fransiya va Yaponiyadan keltirilgan xorijiy komikslar egallaydi. 1960-yillarda ular kattalar uchun o'quv materialiga aylanadi va siyosiy, psixologik, oilaviy va o'smirlar muammolari, zo'ravonlik, adolatsizlik muammolari haqida gapiradi, GDR va GFRdagi hayotning qiyinchiliklari va quvonchlari haqida hikoya qiladi. Shu bilan birga, hajviy asar matnining syujeti va kompozitsiyasi qabul qilingan til, adabiy, janr qoidalariga muvofiq quriladi va davlat tomonidan qattiq nazorat qilinadi.

Har xil turdagi nemis komikslarining paydo bo'lish tarixi taxminan 150 yilni tashkil etadi. Ular orasida ikki o'g'il Maks und Moritsning g'aroyibotlari haqidagi suratlardagi mashhur hikoyalarni, ikki tulki bolasi Fix und Foxining sarguzashtli hikoyalarini, Dig, Dag, Dagedag 3 kobold haqidagi komiksni, kattalar haqidagi Der bewegte Mann hikoyalarini, GDR Kinderlanddagi kashshoflar hayoti haqida komiks va boshqalar[4].

Taklif etilayotgan tadqiqot materiali bo'lgan Dig, Dag, Dagedag komikslari 1955-yilda mualliflik huquqi erkinligi endigina kengayib borayotgan, har qanday til va (yoki) adabiy buzilishlar uchun sharoit yaratgan davrda paydo bo'lgan. Komikslar mualliflari matn va grafikada mujassamlangan o'zlarining original g'oyalarini amalga oshiradilar. O'rganilayotgan matnning lingvistik va ijodiy asoslarini komiksning o'ziga xos syujeti va g'oyasida, leksik, sintaktik va semiotik darajada ishlatiladigan og'zaki va noverbal vositalarda kuzatish mumkin.

Hozirgi vaqtda komikslar bolalar va kattalar tomonidan o'qiladigan asarlardir. Komikslar endi shunchaki "o'yin-kulgi" emas: ular buni "to'qqizinchi san'at" deb atashadi. Komikslarga bag'ishlangan ilmiy maqolalar soni ortib bormoqda. Tadqiqotchilar komikslarning vizual komponentining strukturaviy-janr xususiyatlari va o'ziga xos xususiyatlarini, komikslardan ommaviy axborot vositasi sifatida foydalanish yo'llarini o'rganmoqda.

Tahlil va natijalar. Komikslar nisbatan yosh san'atdir: komikslarning "oltin davri" boshlanganidan hozirgi kungacha 80 yildan bir oz ko'proq vaqt o'tdi. Bu vaqt ichida janr ko'tarilish va pasayish va mashhur sevgining uyg'onishidan omon qolishga muvaffaq bo'ldi. Bugungi kunda komikslar mashhurlikning eng yuqori cho'qqisiga qaytdi, hech bo'lmaganda Gollivud filmlariga moslashuvlar tufayli. Chizish va hikoya qilishning o'ziga xos uslubi hali ham millionlab muxlislarni topadi.

Mintaqaviy menejeri Erik Vong komikslar madaniyatining kelib chiqishini, bugungi kunda u qanday yangi formatlarni o'zlashtirayotganini va uning qisqa video platformalar va sun'iy intellektga qanday aloqasi borligini aniqladi.

Nima uchun odamlar komikslarni o'qiydilar?

Hammasi oddiy: ko'pchiligimiz, taxminan 65% odamlar "vizual". Biz uchun ma'lumotni matn shaklidan ko'ra rasmlar ko'rinishida qabul qilish ancha oson. Miya yarim korteksining taxminan 50% boshqa idrok kanallariga qaraganda ko'proq vizual ishlov berishda ishtirok etadi. Shuning uchun, darvoqe, psixologlar ko'pincha bolalarda komikslar orqali o'qishga bo'lgan muhabbatni uyg'otishni tavsiya qiladilar - bu bolaning syujetga berilib ketishi va yangi faktlarni eslab qolishi osonroq bo'ladi. Kattalar uchun komikslar sintezlangan san'atning ajoyib namunasidir.

Uzoq vaqt davomida komikslarni alohida sotib olish mumkin emas edi - mashhur qahramonlar Flesh Gordon, Tintin, Bak Rojersning sarguzashtlari gazeta va jurnallarga qo'shimcha edi. Ammo 1930-yillarda Qo'shma Shtatlarda faqat multfilm hikoyalari bag'ishlangan nashrlar paydo bo'la boshladi. Va 1938-yilda Action Comicsning birinchi soni muqovasida Superman bilan chiqdi - u barcha davrlarning

eng mashhur komiks qahramonlaridan biriga aylanishi kerak edi.

Shu paytdan boshlab 1950-yillargacha davom etgan komikslarning "oltin davri" boshlanadi. Bu davrda biz bugun juda yaxshi biladigan o'nlab superqahramonlar yaratildi: Betmen, Ajoyib ayol, Kapitan Amerika, Yashil fonar va boshqalar. Atlantikaning ikkala tomonida ham odamlar super kuchga ega bo'lgan odamlar haqida hikoyalarni o'qiydilar. Komikslar o'sha kunlarning haqiqati va kayfiyatini aks ettirgan: Ikkinchi jahon urushi boshlanishi bilan, masalan, super qahramonlar natsistlarga qarshi kurashga shoshilishdi. Kapitan Amerikaning birinchi sonining muqovasida bosh qahramon Adolf Gitlerga ilgak beradi.

Har qanday tilni o'rganish qiyin. Ayniqsa, nemis tilini o'rganish haqida gap ketganda, barcha cheksiz grammatik qoidalar va istisnolardan tashqari, siz tilni o'rganishni qiziqarli qilish yo'llarini topishingiz kerak bo'ladi. Komikslar esa matnni tushunish ko'nikmalarini mashq qilishning ajoyib usuli bo'lishi mumkin.

Komikslar til o'rganish uchun ajoyib vosita ekanligining uchta sababi:

➤ Ular sizni matn devorlari bilan boshingizga urishmaydi.

➤ Siz tasvirlardan tushunish uchun maslahatlar sifatida foydalanishingiz mumkin.

➤ Ularning bo'yi past bo'lgani uchun siz muvaffaqiyatni tezda his qilishingiz mumkin

Nemis hajviy madaniyati Amerika yoki Frantsiyada mavjud bo'lganidan juda farq qiladi. Misol uchun, agar siz Batman va Supermenning nemischa ekvivalentini izlayotgan bo'lsangiz, ehtimol siz quruq qo'l bilan ketishingiz mumkin. Ammo ko'pchilik bilmaydigan narsa shundaki, Germaniyada multfilmlar va karikaturalarning uzoq va boy an'analari bor. 19-asrda allaqachon [Maks](#) va [Morits](#) muallifi [Vilgelm Bush](#) va shveysariyalik Rodolf Töpfer kabi rassomlar o'zlarining birinchi komikslarini nashr qilishgan.

Nega nemis komikslarini o'qish kerak?

O'qish tilni mashq qilishning eng yaxshi usullaridan biridir. Darajangizga qarab, siz nemis tilida elektron kitoblarni va romanlar yoki tvitlarni o'qishingiz mumkin.

Komikslarni o'qish eng yaxshisidir, chunki matn odatda faqat dialoglarni o'z ichiga oladi. Komikslar va batafsil rasmlar yordamida hikoyani kuzatib borish oson.

Komikslar yangi boshlanuvchilar uchun juda mos keladi. Bir kun kelib siz to'g'ri romanni o'qiy olasiz, lekin biror joydan boshlashingiz kerak. Komikslarni tarjima qilish juda oson, chunki ular engil tildan foydalanadilar[5].

Roland Kohlsaa tomonidan yozilgan Jimmi das Gummipferd - Xulio ismli Gaucho va u minadigan rezina ot haqida yengil, o'qish oson hikoya.

"Julios abenteuerliche Reisen" (Xulioning sarguzashtli sayohatlari) nomi bilan ham tanilgan komiks birinchi marta 50-yillarda paydo bo'lgan va mashhurligicha qolmoqda. Aniqrog'i, fantastik sarguzashtlar 1953-yil 28-iyundan beri har hafta paydo bo'lib kelmoqda.

Dastlab ular "Julio va Jimmy", keyin "Jimmy the Rubber Horse" deb nomlangan. Ular birinchi marta Stern jurnalining bolalar nashri Sternchenda nashr etilgan.

Nik Knatterton

Ism britaniyalik bo'lib tuyulishi mumkin, ammo Nik haqida inglizlarning yagona jihati Sherlokning aldashedir.

Qahramonni nemis Manfred Shmidt chizgan. Nik Knatterton Supermen tipidagi komikslarni masxara qilishni maqsad qilgan. Komiks urushdan keyingi Germaniyaning ajoyib aksi bo'lib, siyosiy inuensiyalar va yon zarbalar bilan to'ldirilgan.

Bu nom Nik Karter va Nat Pinkertonga ishora qiladi, jurnal formatidagi urushdan oldingi ikkita jinoyat romani.

Shmidt 1935-yilda Chikagodagi *Green Post* jurnali uchun o'zining birinchi detektiv hikoyasini yozgan va tasvirlagan. "Chizmachilik san'atining barcha tamoyillariga zid bo'lgan iyagi va paltosi allaqachon mavjud. Shmidt faqat urushdan keyin qahramonni komiks sifatida jonlantirishga majbur bo'ldi.

Ko'pincha iqtisodiy "ajoyib" va "Adenauer & Co." ning siyosiy zarbalari bo'lgan hikoyalar dastlab har hafta Quick-da ikkita tasvir chizig'i bilan hikoyalar uzunligi 11 va 38 epizodlar orasida o'zgarib turadi. Komikslar Germaniyada ham xorijda, ham uyda katta shuhrat qozondi.

Hayot Pony fermasi emas.

Bu veb-komiks nomining so'zma-so'z tarjimasi bo'lib, "hayot bir bo'lak emas" yoki "hayot atirgullar to'shagi emas" degan so'zlar, ehtimol, to'g'riroqdir. U Sara Burrini tomonidan yaratilgan bo'lib, uni har hafta o'z veb-saytida nashr etadi.

Xususiyatlari va tajribalari ba'zan avtobiografik bo'ladi, lekin xarakterni odam bilan bog'lash qiyin bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, komik qahramon Saraning aniq familiyasi yo'q.

Komikslarning afzalliklari o'qishni tushunishni yaxshilash bilan cheklanib qolmaydi. Agar siz guruhda nemis tilini o'rganayotgan bo'lsangiz, guruhning har bir a'zosiga boshqa xarakter belgilashingiz va sahnalarni ijro etishingiz mumkin. Bu teatr asari bo'lishi shart emas.

Til o'rganishda komikslarning vazifalari.

Til kursining boshida kirish yordamidan tashqari, komiks nemis tilini chet tili sifatida o'rganishda ko'plab funksiyalarni bajarishi mumkin.

- Grammatikani komiks yordamida mashq qilishingiz mumkin.

- Komikslar kundalik hayotda juda muhim bo'lgan so'zlashuv tilini o'rganishga yordam beradi.

- Talabalar dialoglarni mashq qilishlari mumkin.

- Kundalik tartiblarni qayta hisoblashingiz va o'zgartirishingiz mumkin.

- Siz komikslardan savol berish va ularga javob berish, mahalliy madaniyatga oid mavzularni muhokama qilish, nutq va ziddiyatni yaxshilash, o'qishni tushunishni rivojlantirish uchun foydalanishingiz mumkin

- Komikslar yagona o'qitish vositasi bo'lmastligi kerak, lekin ular nemis tilini chet tili sifatida o'rganishda mozaikaning eng rang-barang qismlari bo'lish uchun zarur bo'lgan narsalarga ega.

Xulosa qilib aytganimizda, nemis tilida komikslardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, yosh bolalar uchun bu juda qiziqarli hisoblanadi. Komikslar bir jurnal yoki hujjat xolatidagi rasmlar bilan ifodalangan hikoyadir. Komikslarning turlari ham auditoriyaga ega. Komikslar kattalar uchun va xattoki yosh bolalar uchun ham maxsus ishlanadi. Shuning uchun ham nemis tilida o'rganayotganlar uchun tayanch hisoblanadi desak mubolag'a bo'lmaydi.

ADABIYOTLAR

1. Gabriele Keller, Churram Raximov. Einführung in die Märchenforschung. –T.: Fan, 2004.
2. Golovanova L.N., Pankratova E.N. Lingvcreativity as an attribute of consciousness transformation. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniia*, 2015, (3). Available at: <http://www.saence-education.ru/ra/article/view?id=20288> (accessed 31.07.2019). (In Russ.).
3. Тимофеев Л.И., Тураев С.В. Словарь литературоведческих терминов. -М.: 1974.
4. Комлев Н.Г. Комикс // Словарь иностранных слов. М.: Эксмо, 2006. С. 461.
5. Kozlov E.V. Comics as a phenomenon of linguistic culture: sign - text - myth. Volgograd: Izd-vo Volgogr. gos. un-ta, 2002, 219. (In Russ.).
6. Махдиев С. Проблеми жанри латифа. Душанбе: Дониш, 1977.
7. Nefyodova L.A. Cognitive peculiarities of comic strips as creolized texts. *Bulletin of the South Ural State University. Ser. Linguistics*, 2010, (1): 4-9. (In Russ.).
8. Шабидиноva З.И. (2022). Молодежный язык и упадок языка. *European Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 10, 446-448.
9. Zaripova Z.R. Concept of satire and humor in german // *European Journal of Interdisciplinary Research and Development*. – 2022. – T. 10. – C. 442-445.